

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 19037/2024
18.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца „Fish corp 2000“ д.о.о. Београд, са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Драгомир Вулетић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Привредни суд у Сомбору, коју заступа Државно правобранилаштво, са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 156/23 од 17.05.2024. године, у седници већа одржаној 18.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гжрр 156/23 од 17.05.2024. године и пресуда Вишег суда у Београду Прр1 9/22 од 02.03.2023. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде материјалне штете због повреде права на суђење у разумном року исплати 12.641.263,69 динара са законском затезном каматом од 13.05.2022. године до исплате, као и да му накнади трошкове парничног поступка од 115.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове целог поступка од 207.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду Прр1 9/22 од 02.03.2023. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете због повреде права на суђење у разумном року исплати 12.641.263,69 са законском затезном каматом од 13.05.2022. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца у делу за исплату затезне камате на досуђени износ од 12.641.263,69 динара почев од 20.03.2017. године до 13.05.2022. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 115.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гжрр 156/23 од 17.05.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Вишег суда у Београду Прр1 9/22 од 02.03.2023. године у ставу првом и трећем изреке. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је дао одговор на ревизију, захтевајући трошкове ревизијског поступка.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. у вези члана 403. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23-други закон), Врховни суд је утврдио да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног суда у Сомбору Ст 3/2017 од 20.03.2017. године отворен је стечајни поступак над стечајним дужником „Алекса Шантић“ а.д. Сомбор због трајне неспособности плаћања, а за стечајног управника је именована Агенција за лиценцирање стечајних управника. Закључком о листи признатих и оспорених потраживања Привредног суда у Сомбору Ст 3/2017 од 13.02.2018. године, тужиоцу је признато необезбеђено потраживање од 12.641.263,69 динара и сврстано у трећи исплатни ред, а које је пријавио подношењем благовремене пријаве потраживања у поступку стечаја. Решењем Привредног апелационог суда у Београду Рж Ст 1707/21 од 10.05.2021. године усвојена је жалба предлагача „Fish corp 2000“ д.о.о. Београд и преиначено решење Привредног суда у Сомбору Р4 Ст 412/21 од 13.03.2021. године, те је утврђено да је предлагачу повређено право на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Сомбору Ст 3/17. Одлуком Агенције за приватизацију од 12.02.2009. године пренет је капитал предузећа „Алекса Шантић“ а.д. Сомбор Акцијском фонду Републике Србије услед раскида уговора о продаји 70% друштвеног капитала оверен под Ов II бр. 5465/07 од 02.10.2007. године, због неплаћања друге рате купопродајне цене.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су на основу члана 22. став 1. и 2., члана 31. став 1., 2. и 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року и члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, као и члана 1. став 1. Протокола 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, закључили да је за тужиоца настала имовинска штета због немогућности да наплати утврђено потраживање у стечајном поступку над дужником „Алекса Шантић“ а.д. Сомбор у стечају, што представља повреду права на мирно уживање имовине зајемчено чланом 58. Устава Републике Србије, па је тужена одговорна за обештећење тужиоца због неизвршавања судских одлука донетих против предузећа са већинским друштвеним капиталом и за неефикасност спровођења стечајног поступка, пошто

тужиочево право на суђење у разумном року није поштовано. Поступак стечаја, који је хитан још увек није завршен, због чега је и утврђено да је тужиоцу у стечајном поступку повређено право на суђење у разумном року. Како органи тужене државе нису предузели неопходне мере да омогуће наплату признатог потраживања стечајног повериоца у стечајном поступку покренутим над стечајним дужником са већинским друштвеним капиталом постоји одговорност тужене предвиђена чланом 31. став 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року. Према наведеној одредби одговорност тужене Републике Србије је објективна, а нису утврђени пропусти тужиоца, услед чега би тужена могла бити у потпуности или делимично ослобођена од одговорности. При томе, имали су у виду да се објективна одговорност Републике Србије за штету због немогућности намирења потраживања конституише не само због немогућности намирења потраживања досуђених правноснажном судском одлуком, већ и утврђеним одлукама стечајних органа, а у конкретном случају закључком о листи утврђених и оспорених потраживања Привредног суда у Сомбору Ст 3/2017 од 13.02.2018. године тужиоцу је признато необезбеђено потраживање у износу од 12.641.263,69 динара, које је пријавио подношењем благовремене пријаве потраживања у поступку стечаја над дужником „Алекса Шантић“ а.д. Сомбор.

Врховни суд налази да је побијаном одлуком погрешно примењено материјално право када је усвојен тужбени захтев тужиоца за накнаду имовинске штете у висини признатог, а неисплаћеног потраживања тужиоца према стечајном дужнику „Алекса Шантић“ а.д. Сомбор - у стечају, у стечајном поступку који се води пред Привредним судом у Сомбору у предмету Ст 3/2017, на шта се основано указује ревизијом тужене.

Правило о објективној одговорности Републике Србије, примењено на случај накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року, не значи да је утврђењем повреде тог права тужилац стекао право на накнаду имовинске штете коју је тужена дужна да му надокнади. Услов за одговорност тужене у конкретном случају је постојање узрочно-последичне везе између рада њених органа и настале штете у смислу одредбе члана 154. став 1. Закона о облигационим односима. Поред тога, тужилац у току овог парничног поступка није доказао у смислу члана 231. ЗПП, да би новчани износ добијен продајом стечајног дужника био довољан за исплату његовог утврђеног потраживања, које је сврстано у трећи исплатни ред, у смислу члана 54. Закона о стечају и да је код такве позитивне имовинске способности, искључиво због неправилног или незаконитог рада стечајних органа, за које одговара тужена, изостало потпуно намирење тужиоца у стечајном поступку.

Према одредбама материјалног права садржаних у члановима 32. став 1, 35. став 2. и 58. став 1. Устава Републике Србије, члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода („Службени лист СЦГ” - Међународни уговори, бр. 9/2003, 5/2005, 7/2005, „Службени гласник РС - Међународни уговори”, бр. 12/2010, 10/2015), члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и чланова 31. и 32. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС”, бр. 40/15) тужена Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или

државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року, а како стоји и у закључку усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године. Према допуњеном закључку усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 27.09.2019. године (којим је допуњен наведени закључак) у погледу извршних дужника физичких и правних лица који не спадају у наведену категорију, нужно је утврђивати узрочно-последичну везу између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања, те утврђивати да је управо искључиви разлог немогућности наплате тих потраживања неадекватно поступање суда, што у овом поступку није доказано.

У конкретном случају ненамирено потраживање тужиоца није потраживање запосленог из радног односа према стечајном дужнику, већ комерцијално потраживање из односа два привредна субјекта, за чију наплату тужена не може бити одговорна, имајући у виду све околности утврђене у овом поступку.

На основу изнетог, Врховни суд је применом члана 416. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу првом изреке.

Тужена је успела у поступку по ревизији, па јој на основу члана 165. став 2. у вези чланова 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, припадају трошкови целог поступка, опредељено тражени по врсти и висини, за радње предузете преко јавног правобраниоца (члан 162. ЗПП), и то: за састав одговора на тужбу 37.500,00 динара, приступ на једно одржано рочиште 39.000,00 динара, за састав жалбе 18.000,00 динара и састав ревизије 112.500,00 динара, укупно 207.000,00 динара, крећући се у границама постављеног захтева за накнаду трошкова, све применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, због чега је одлучено као у ставу другом изреке.

Врховни суд је одбио захтев тужиоца за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију с обзиром да нису били нужни за вођење ове парнице у смислу члана 154. став 1. ЗПП, због чега је у смислу одредбе члана 165. одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**